

JANKO KERSNIK

ŽIVLJENJEPIS

Janko Kersnik se je rodil 4. septembra 1852 v uradniško-plemiški družini v gradu Brdo pri Lukovici. Osnovno šolo je obiskoval v Ljubljani. Ker je bil zaveden Slovenec, je moral iz sedmega razreda izstopiti, sicer bi bil izključen. Po nedokončani osnovni šoli v Ljubljani ga je doma šolal Fran Levca, ki ga je pridobil za slovensko književnost. Po končani gimnaziji v Ljubljani je študiral eno leto pravo na Dunaju, potem pa je nadaljeval v Gradcu, kjer je leta 1874 končal študij prava. Po študiju se je vrnil v Ljubljano, kjer je končal državne izpite za notarja in se leta 1878 zaposlil kot notar na Brdu. Leta 1883 je bil prvič izvoljen za deželnega poslanca. Nato je bil izvoljen za predsednika podružnice Kmetijske družbe, spomladi leta 1885 pa za župana lukoviške občine. Leta 1895 je nevarno zbolel za jetiko v grlu. Umrli je v Ljubljani 28. julija 1897.

LITERARNI RAZVOJ

S književnostjo, slovensko in nemško se je seznanil Kersnik v krogu svoje izobražene družine. Imel je veliko veselje do knjig in zlasti do leposlovja. Kersnik je že v gimnaziji pisal nemške pesmi, pod vplivom Levca pa jih je opustil in začel pesniti slovenske. Toda pomemben je le kot pisatelj. Kot graščak je dobro poznal graščinsko gospodo, prav tako pa porajajoče se meščanstvo. Ker je imel kot notar in župan veliko opravkov s kmeti, je tudi te dobro poznal. Zato je v svojih delih opisoval naše meščanstvo in kmeta. V kmečki snovi je dobro risal moške značaje, v meščanski snovi pa je najboljši oblikovalec ženskih likov. Janko Kersnik velja v slovenski književnosti za utemeljitelja poetičnega realizma.

Njegova najpomembnejša dela so Ciklamen in Agitator ter povest Jara gospoda. Kmeta je dobro upodobil v povestih Testament in Očetov greh, mojstrsko pa ga je prikazal v zbirki črtic Kmetske slike. Napisal je še več krajših leposlovnih črtic, pesmic in številne podlistke.

KMETSKE SLIKE

Kmetske slike so nastale leta 1891. So ciklus 8 novel in kratkih zgodb ter drugi najpomembnejši novelistični ciklus našega realizma. Pri Kmetskih slikah je viden premik prevdsem k denarni, lastninski problematiki. Ciklus sestavljajo naslednje zgodbe: Ponkrčev oča, Rojenica, V zemljiški knjigi, Mačkova očeta, Mohoričev Tone, "Otroški dohtar", Kmetska smrt in Mamon.

MAČKOVA OČETA

Sin Jurij prosi starega Mačka za del posesti, vendar mu jo ta le mukoma in v poznih letih izroči. Obljubi mu streho nad glavo, vendar zaradi kreganja in tožbe stari Maček odide k sosеду. Tam še na smrtni postelji preklinja sina in njegova poslednja želja je, da bi ga s tožbo za 20 goldinarjev spravil s posesti. Ta denar pa bi dal Matevžku, pri katerem sedaj živi. Sin Jurij, ki je že omožen, ima prav tako sina. Vendar pa mu tudi on noče izročiti svoje posestvi. Ko mu jo ob pregovarjanju vendarle zapusti, ga ta vrže čez prag. Tako tudi ta stari Maček odide k sosеду Matevžku ter hoče tožiti sina. Vendar tega ne dočaka.